

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

Warszawa, dnia 29.06. czerwca 2010 r.

DL-P-V-459-72/10

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu RP

W odpowiedzi na pismo z dnia 17 maja 2010 r., Nr BPS/KU-034/855/17/10, dotyczące prośby o zaopiniowanie w trybie art. 60 ust. 3 pkt 1 i ust. 5 uchwały Senatu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 23 listopada 1990 r. – Regulamin Senatu (M.P. z 2002 r. Nr 54, poz. 741, z późn. zm.) senackiego projektu ustawy o zmianie ustaw w zakresie ochrony dóbr osobistych przed rozpowszechnianiem zawierających nieprawdziwe informacje (materiałów wyborczych i materiałów dotyczących referendum (druk nr 855), uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Przedłożony projekt ustawy został opracowany w związku z treścią wyroków Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 maja 2002 r., sygn. akt SK 32/01 (Dz. U. Nr 68, poz. 632) oraz z dnia 21 lipca 2009 r., sygn. akt K 7/09 (Dz. U. Nr 119, poz. 999).

W pierwszym z wyroków Trybunał Konstytucyjny orzekł, że art. 72 ust. 3 zdanie trzecie ustawy z dnia 16 lipca 1998 r. – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw (Dz. U. z 2003 r. Nr 159, poz. 1547, z późn. zm.) rozumiany jako wyłączający dopuszczalność wznowienia postępowania jest niezgodny z art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji RP.

Z kolei w drugim z powyższych wyroków Trybunał orzekł, że art. 91 ust. 3 zdanie drugie ustawy z dnia 12 kwietnia 2001 r. – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej RP i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2007 r. Nr 190, poz. 1360, z późn. zm.), art. 74 ust. 3 zdanie drugie ustawy z dnia 23 stycznia 2004 r. – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego (Dz. U. Nr 25, poz. 219, z późn. zm.), a także art. 80

ust. 2 zdanie piąte ustawy z dnia 27 września 1990 r. o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2000 r. Nr 47, poz. 544, z późn. zm.) w zakresie, w jakim wyłącza ją dopuszczalność wznowienia postępowania, są niezgodne z art. 45 ust. 1 oraz art. 77 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

W związku z treścią powyższych wyroków Trybunału Konstytucyjnego proponuje się dokonanie nowelizacji ustawy o wyborze Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy – Ordynacja wyborcza do rad gmin, rad powiatów i sejmików województw, ustawy z dnia 15 września 2000 r. o referendum lokalnym (Dz. U. Nr 88, poz. 985, z późn. zm.), ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o referendum ogólnokrajowym (Dz. U. Nr 57, poz. 507, z późn. zm.), a także ustawy – Ordynacja wyborcza do Parlamentu Europejskiego.

Projekt zawiera propozycję, aby w procesach w trybie wyborczym utrzymać wyłączenie skargi kasacyjnej, a dopuścić wyraźnie możliwość wznowienia postępowania. Ponadto proponuje się ujednolicenie we wszystkich ordynacjach wyborczych i ustawach dotyczących referendum przepisów regulujących sprawy procesów w trybie wyborczym, a także dokonanie kilku zmian redakcyjnych.

Należy dostrzec, że problematyka ochrony dóbr osobistych, jako zagadnienie przynależne do dziedziny materialnego prawa cywilnego, uregulowana jest przede wszystkim w przepisach Kodeksu cywilnego. Według art. 23 K.c., dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Zgodnie zaś z art. 24 K.c., ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne. W razie dokonanego naruszenia może on także żądać, ażeby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności ażeby złożyła oświadczenie odpowiedniej treści i w odpowiedniej formie. Na zasadach przewidzianych w Kodeksie cywilnym może on również żądać zadośćuczynienia pieniężnego lub zapłaty odpowiedniej sumy pieniężnej na wskazany cel społeczny. Wskazane przepisy odnoszą się do ochrony dóbr osobistych realizowanej na zasadach ogólnych, do których nawiązują także szczególne przypadki ochrony dóbr osobistych.

Projekt ustawy o zmianie ustaw w zakresie ochrony dóbr osobistych przed rozpowszechnianiem zawierających nieprawdziwe informacje materiałów wyborczych i materiałów dotyczących referendum dotyczy właśnie szczególnego i stosunkowo wąskiego aspektu ochrony dóbr osobistych, który odnosi się do okresu kampanii wyborczych i referendalnych (wyborów Prezydenta RP, Sejmu, Senatu, rad gmin, powiatów i sejmików województw oraz referendum lokalnego i ogólnokrajowego). W tym też zakresie projekt nie budzi wątpliwości o charakterze prawnym i legislacyjnym.

Należy kolejno dostrzec, iż zakres proponowanych zmian w tzw. ustawach „wyborczych” i „referendalnych” (łącznie w 6 ustawach) jest nieco szerszy niż wynikający z konieczności dostosowania obowiązującego stanu prawnego do dwóch wyroków Trybunału Konstytucyjnego: z dnia 13 maja 2002 r., sygn. SK 32/01 i z dnia 21 lipca 2009 r., sygn. K 7/09. W projektowanych zmianach ustawy o referendum lokalnym, ustawy – Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz ustawy o referendum ogólnokrajowym proponuje się bowiem także ujednoczenie unormowań dotyczących „procesów w trybie wyborczym” z regulacjami zawartymi w pozostałych ustawach „wyborczych” w zakresie doręczania postanowień wydanych przez sądy w tych procesach właściwym organom jednostek samorządu terytorialnego, a także brzmienia przepisów uprawniających każdego zainteresowanego do złożenia wniosku o wydanie przez sąd określonego orzeczenia w procesie wyborczym. Nie kwestionując kierunku projektowanych rozwiązań, należy zwrócić uwagę, iż *ratio legis* tych zmian powinno zostać przedstawione w uzasadnieniu do projektu ustawy. Aktualnie uzasadnienie zawiera jedynie ogólne wskazanie, iż proponuje się ujednoczenie we wszystkich ustawach całej instytucji „procesów w trybie wyborczym”.

Pragnę także wskazać, iż wejście w życie projektowanej ustawy nie spowoduje skutków finansowych dla budżetu państwa w części 15 „Sądy powszechne” oraz w części 37 „Sprawiedliwość”. Skutki finansowe działalności sądów powszechnych na tle ustaw przewidzianych do nowelizacji zostały bowiem uwzględnione na etapie wejścia w życie każdej z nich i mieszczą się już w wydatkach budżetu związanych z funkcjonowaniem sądów orzekających w sprawach „wyborczych” i „referendalnych”.

Z wyrazami szacunku

7 POWIĄZANIE DO
MINISTERIA SPRAWIEDLIWOŚCI
Krzysztof Wroński
PODBIEKRUTA STANU